

Tietojenkäsittelyopin ajankohtaisia näkymiä tarkastelevat toukokuussa 1970 professorit Hans Andersin (vas.), Olli Lohki, Arto Salomaa, Pentti Laasonen, Reino Kurki-Suonio ja Martti Tienari.

Aamulet
25.8.2019

Äijän näköinen matemaatikko

Akateemikko Arto Salomaa oli luomassa DNA-laskennan teoriaa

HEIKKI MÖTTÖNEN

TURKULAINEN Arto Salomaa (s. 1934) on kansainvälisesti erittäin arvostettu matemaatikko, joka sai erityisen ansiotuneena tutkimustyön tekijänä myös harvinaisen akateemikon arvonimen. Kesäkuussa 85 vuotta täyttänyt Salomaa on tehnyt matemaattiseen logiikkaan pohjautuvaa tieteellistä työtä, jossa pääpaino on ollut formaalisten kielten sekä automaattien teorian kehittämisessä.

Salomaan kirjoittamat alan teokset ovat todellisia klassikoita kansainvälisissä tiedepiireissä. Hän kiinnostui jo 1960-luvulla etulinjassa myös tietokoneiden tarjoamista matemaat-

tisista haasteista sekä mahdollisuuksista. Hän teki urauurtavaa työtä tietotekniikan matemaattisen teorian eteen, joka konkretisoitui muun muassa kryptografian ja DNA-laskennan teorioiden luomiseen.

SALOMAA opiskeli matematiikkaa kotikaupunkinsa Turun yliopistossa sekä vuosina 1956–57 Yhdysvalloissa kalifornialaisessa Berkeleyyn yliopistossa. Salomaa aloitti tutkimustyön Turussa jo vuonna 1957. Hän teki liseniaattityönsä Helsingissä vuonna 1959 ja väitteli tohtoriksi Turussa vuotta myöhemmin. Tutkimustyö jatkui ja vuonna 1965 hän sai Oulun yliopistolta professorin, mutta jos seuraavana vuon-

na hänet valittiin vasta 32-vuotiaana Turun yliopiston matematiikan professoriksi.

Salomaa nousi matematiikassa uusien tuulien esittäjäksi sekä samalla myös kansainvälisesti erittäin arvostetuksi tiedemieheksi. Häntä pidetään myös erinomaisena nuorten tutkijoiden ohjaajana sekä opettajana. Hän työskenteli myös tietojenkäsittelytieteen vierailevana professorina niin Kanadassa kuin Tanskassakin 1960-80-luvuilla.

Arvostettu professori teki uransa aikana tieteellisiä vierailuita yli 150 eri yliopistoon ympäri maailman. Hän onkin peräti yhdeksän kotimaisen ja ulkomaisen yliopiston kunnia-tohtori.

SALOMAA toimi Turun yliopistolla professorina yli 30 vuotta, aina vuoteen 1998 asti. Suomen Akatemian tutkijaprofessorina hän toimi kahden eri otteeseen, vuosina 1975–80 ja 1989–94. Sen jälkeen hänet valittiin Suomen Akatemian akatemia-professoriksi vuosiksi 1995–99.

Salomaalle myönnettiin akateemikon arvonimi vuonna 2001. Kun Salomaa valittiin 1993 vuoden suomalaiseksi professoriksi, hän muistutti, että matemaatikon tulisi olla ikäinen totuuden etsijä, joka ei saa pitää mitään alansa asiaa itsestään selvytenä.

Salomaan elämäkerta *Äijän näköinen matemaatikko* ilmestyi emeritusprofessori **Jukka Paakin** kirjoittamana vuonna 2017.